

NOUA STAGIUNE A TEATRELOR DIN R. P. BULGARIA

Actuala stagiune a teatrelor din R.P. Bulgaria s-a deschis sub semnul încurajării și promovării dramaturgiei originale. Printre piesele noi ce se vor juca anul acesta, se numără comedia *Secretul de Danavski* și Slavinski, care demască fătărnicia și carierismul, *Dragostea Nonkai* de Kortenski și *Piatra din baltă* (în curs de definitivare) de Karaslavov, care înfățișează viața nouă a satului bulgar. Un mare număr de piese descriu lupta poporului bulgar sub conducerea Partidului Comunist, împotriva fascismului. Menționăm spre pildă: *Fiecare seară de toamnă* de Peicev, *Dragostea care se stinge* de Ivan Argentiiski, *Incendiul* de Vladkov, *Zile de neuitat* de Strlkov și altele.

În majoritatea teatrelor bulgare, pe lângă piesele originale vor fi jucate cele mai bune piese din dramaturgia sovietică. Așa de exemplu, *În căutarea bucuriei* de Rozov, *Luna de primăvară* de Cepurin, *Aripi de Korneiciuk*, *Hotel Astoria* de Stein și altele. Teatrele bulgare vor continua să facă cunoscute spectatorilor cele mai bune dintre primele producții ale dramaturgiei sovietice, cum ar fi *Bătrinețe zbuciumată* de Rachmanov, *Platon Krecet* de Korneiciuk, *Mama și copiii ei* de Afinoghenov.

Dramaturgia apuseană nu va fi nici ea neglijată. În repertoriu sint prevăzute piese ca *Noapte bună*, *Patricia* de Benedetti și *Sărbătoarea felinarelor* de Pfeiffer.

Un eveniment de seamă pentru poporul bulgar, cea de a 15-a aniversare a eliberării de sub jugul fascist, va fi sărbătorit de teatrele din Bulgaria printr-un Festival al teatrelor, în cadrul căruia se vor prezenta numai piese originale, și printr-un concurs special pentru cea mai bună piesă închinată luptei poporului bulgar împotriva fascismului.

CARAGIALE „REÎNTÎLNIT” ÎN LA ROMA

La Roma și în întreaga Italie se vor bește astăzi de o „reîntîlnire” cu Caragiale. După cîțiva ani de la călduroasa primire făcută de publicul italian *Scrisorii pierdute*, Teatrul „Dei Satiri” din Roma a prezentat vara aceasta, în ca-

dru! Festivalului Noutăților, o „antologie” Caragiale, adică o selecție reprezentativă din întreaga operă a marelui nostru dramaturg. Regizorul Carlo Di Stefano și actorul Aldo Trifiletti, în intenția de a ilustra complexitatea operei caragialeene, au „reduc foarte liber și adaptat” texte din cele mai variate, de la *D'ale Carnavalului* la *O scrisoare pierdută* și la dramatizări din *Momente* și *Schițe*, *Amințiri*. Autorii și-au împărțit spectacolul în trei „timpuri”: I Farsa; II Comedia; III Revista, marcînd astfel ceea ce, în vederile lor, constituie tripla fațetă a personalității dramaturgice a lui Caragiale. La capitolul Farsă a intrat o acțiune condensată a *D'ale Carnavalului*; la Comedie, o „reducție” a *Scrisorii pierdute*; în sfîrșit, la partea Revistă, nouă dramatizări de momente și schițe, dintre care n-au lipsit: *Petițiune*, *Amici*, *Vizită*, *Five o'clock* și *C.F.R.*

Spectacolul de la „Teatro dei Satiri” a constituit, așa cum arată o corespondență primită din Roma, un eveniment de o în-doită semnificație. O dată pentru că prilejuia așteptata „reîntîlnire” cu Caragiale și a doua oară pentru că formula aleasă nu era aproape deloc cunoscută publicului italian. Și dacă toată lumea a fost de acord asupra reluării lui Caragiale, consensul nu a mai fost unanim în privința formei de prezentare, pe care mulți s-au grăbit s-o numească „digest”. după moda americană. Soluția lui Di Stefano și a colaboratorului său a provocat aprinse polemici, luări de poziții pro și contra. Nu putem fi de acord decît cu opinia care respinge valabilitatea prezentării cîntite a operei teatrale, demonstrînd că prin „rezumarea” acțiunii dramatice autorul este trădat, împreună cu mesajul și ideile sale.

Căci, ce s-a întîmplat? Din relatările ce ne-au parvenit, reiese că succesul deplin al spectacolului a fost asigurat de „schițele” dramatizate, prezentate în încheiere. Pare ciudat ca tocmai opera în *proză* să consfințească calitatea unui dramaturg! (Lăsăm la o parte faptul că autorul nostru e tot atît de dramaturg în *Momente* ca și în *Conu Leonida*.) Totuși, faptul a fost posibil datorită șubrezirii produse prin „reducție”, atît a piesei *D'ale Carnavalului* cît și a *Scrisorii pierdute*. A fost posibil, astfel, să se facă afirmația eronată — după cum se arată în corespondența primită — că *D'ale Carnavalului* nu e decît un „virtej de travestiri într-un *divertissement* în stare pură”, un „*capriccio* al unui autor care din teme și compoziții franțuzești și-a dobîndit meșteșug și soluții de un gust diferit”. *D'ale Carnavalului* este — sintem gata să acceptăm, în cazul unei delimitări riguroase de specii — o farsă. Dar ea e străbătută de o vigoasă satiră a mora-

zurilor, care de bună seamă a scăpat publicului italian, tocmai din pricina excesivei trunchieri a originalului. Adaptatorii, fiind probabil nevoiți să asigure unitatea de acțiune, au redat mai mult „trama“ piesei, neglijând ceea ce îi constituie miezul, semnificația satirică. La fel s-ar fi întâmplat și cu *O scrisoare pierdută*, dar din fericire capodopera lui Caragiale era cunoscută integral publicului din spectacolul anterior.

Și revenind la *Momente*, nu sîntem fiște de acord nici cu incorporarea lor la specia revistei. Aceasta, pentru că ele depășesc pur și simplu forța de expresie artistică a acestui gen de spectacol teatral. (Nu întîmplător *Momentele* au fost jucate, la noi, de Teatrul Național.) Am fi preferat ca autorii adaptării să păstreze denumirea originală: *Momente* (dramatice sau satirice, după voie).

Cu toate acestea, nu poate să nu ne bucure recunoașterea marilor calități dramatice ale maestrului român, chiar și din dialogurile, de altfel pline de vervă și ascuțit satiric, din *Momente*. În sensul acesta, poate că ar fi fost mai interesantă și mai unitară o seară exclusivă de *Momente*, sau, cum a început să se încetețenească obiceiul la noi, un spectacol *Conu Leonida* sau *O noapte furtunoasă*, completat cu un număr de dramatizări ale *Momentelor*. Dar aceste exigențe și sugestii

sînt formulate de-aici, de-acasă, de la marile comediograf. La distanțe de sute de kilometri, în străinătate, ele trebuie să cedeze locul bucuriei de a-l vedea pe Caragiale din ce în ce mai mult jucat și stimat dincolo de hotarele țării și literaturii sale. După cum, regretînd formula adoptată, trebuie să ne arătăm totuși prețuirea față de personalități ca regizorul Carlo Di Stefano, constant și pasionat cultivator al teatrului românesc, ca pictorul-scenograf Giorgio Vodret (lor li se datorează și montările *Scrisorii pierdute* și a *Ultimei ore*). De asemenea, ne unim prețuirea cu aceea manifestată de publicul italian, care a aplaudat cu căldură pe actorii Laura Rocca (Zoe), Maria Luisa Cibo (Didina), Elena de Merick (Mița), Mario Chiochio (Tipătescu), Aldo Trifiletti (Cetățeanul turmentat), Mario Milita (Pristanda), Gino Roccheti (Dandanache) și pe toți ceilalți care au contribuit la succesul spectacolului. Presa italiană a scos în relief talentul interpretării și efortul deosebit al actorilor care au avut de jucat, în aceeași seară, cite zece personaje.

Caragiale devine, în Italia, un autor de repertoriu permanent. Succesul din Italia, care se adaugă celor din U.R.S.S., Franța, Chile și din alte colțuri ale lumii, face încă o dată dovada universalității geniului dramatic al lui Caragiale.